

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

03.10.2018

Балык Бистәсе штп.

№ 234пи

"2018-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру" муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге тәкъдимен карап, «Энергияне саклау һәм энергетика нәтижәлелеген күтәрү һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 ноябрәндәге 261-ФЗ номерлы Федераль законны гамәлгә ашыру максатларында, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 өлешенә 8.2 пункты, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы нигезендә карар бирәм:

1. «2018-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру» муниципаль программасын (алга таба-Программа) расларга.

2. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитетын Программаның заказчысы итеп билгеләргә.

3. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлегенә программаның үтәлешен контрольдә тотуны йөкләргә.

4. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына ел саен чираттагы финанс елына Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетын формалаштырганда, мөмкинлекләренә исәпкә алып һәм бу максатларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетыннан жибәрелә торган акчалар чикләрендә Программа чараларын гамәлгә ашыруга акча карауны тәкъдим итәргә.

5. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Интернет-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru> веб-адресы буенча, Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» нда <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча урнаштырырга.

6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең икътисадый мәсьәләләр буенча урынбасары В.И. Токрановка йөкләргә.

Җитәкче вазифаларын башкаручы

Р.Л. Исланов

Татарстан Республикасы Балык
Бистәсе муниципаль районы
Башкарма комитетының 2022 елның
03 октябрдәгә 234 пи номерлы
карары белән расланган

**“2018-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль
районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру”
муниципаль программасы**

Паспорт муниципальной программы

Программаның исеме	2018-2023 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру муниципаль программасы (алга таба - Программа)
Программа заказчысы	Исполнительный комитет Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан
Программаны эшләү өчен нигез (хокукый һәм норматив тәмин итү)	«Энергияне саклау һәм энергия нәтижәлелеген күтәрү һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 ноябрдәгә 261-ФЗ номерлы Федераль закон; "Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә төбәк һәм муниципаль программаларга таләпләр турында " 2009 елның 31 декабрдәгә 1225 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары; "Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә дәүләт жайга салуын камилләштерү буенча чаралар планын раслау турында " Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 27 сентябрдәгә 1794-р номерлы күрсәтмәсе; «2014 - 2020 елларга Татарстан Республикасында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру «дәүләт программасын раслау турында " 2013 елның 4 апрелдәгә 954 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территорияль үсеш бүлеге
Программаның максаты	Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында энергияне сак тоту белән идарә итүнең нәтижәле системасын формалаштыру һәм житештерелә торган продукциянең көндәшлеккә сәләтлелеген арттырганда энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген күтәрү

<p>Программның бурычлары</p>	<p>1.Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында икътисад секторларында энергия куллануның нәтижәлелеген күтәрүнең тотрыклы процессын тәэмин итү.</p> <p>2.Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында икътисадның төрле өлкәләрендә энергияне сак тотуны стимуллаштыру һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру механизмнарын эшләтеп жиберү.</p> <p>3.Житештерү, ташу, саклау һәм куллану процессында ягулык-энергетика ресурсларын үлчәү һәм исәпкә алу төгәллеген, дөреслеген һәм бердәмлеген тәэмин итү; электр энергиясе, жылылык энергиясе, табигый газ, су куллану күрсәткечләрен киметү юлы белән энергия саклау потенциалын ныгыту һәм күрсәтелгән энергия ресурсларының югалтуларын киметү.</p> <p>4.Энергия ресурсларына бюджет чыгымнарын киметү; халык һәм башка кулланучылар төркемнәре арасында энергия һәм ресурсларны саклауны пропагандалау.</p> <p>5.2023 елга муниципаль продуктның энергия сыйдырышлылыгын 2017 ел белән чагыштырганда 30% ка киметү.</p> <p>6.Бюджет учреждениеләренен барлык энергия ресурсларын куллануны 2023 елга кимендә 15% ка киметү (2019 елдан ел саен 3% тан ким түгел).</p>
<p>Программаны тормышка ашыру вакыты һәм этаплары</p>	<p>2018 - 2023 еллар</p>
<p>Программаның төп чаралары исемлеге</p>	<p>Кулланылган электр, жылылык, газ, су өчен хисапларда прибор исәбен бөтен жирдә кертү;</p> <p>көн, ял һәм эш көннәре буенча кулланылган электр энергиясе өчен дифференциацияләнгән исәп-хисапны кертү;</p> <p>автоматлаштырылган жылылык куллануны көйләү төеннәрен урнаштыру;</p> <p>заманча энергия саклаучы яктырткычлар, светофорлар нигезендә яктырту системаларын модернизацияләү;</p> <p>күпфатирлы йортларның гомуми файдаланудагы урыннарын автомат рәвештә яктыртуны жайга салу системалары белән жиһазлау;</p> <p>энергия ресурсларын тәэмин итүчеләр һәм кулланучылар челтәре хужалыгын модернизацияләү.</p> <p>Заманча энергия саклаучы жайланмалар сатып алуга һәм монтажлауга бәйле чараларны финанслауның бер механизмы сыйфатында энергия ресурсларына озак сроклы тарифлар базасында энергия сервисы килешүләре (контрактлар) формасында бюджеттан тыш инвестицияләр жәлеп итү күздә тотыла.</p>

<p>Программаның төп чараларын башкаруучылар</p>	<p>Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы жирле үзидарә органнары (килештерү буенча); Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында эшчәнлекнең жайга салынулы төрлөрән гамәлгә ашыручы оешмалар (килештерү буенча); Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында бюджет учреждениеләре (килештерү буенча); Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында башка энергия ресурсларын кулланучылар (килештерү буенча).</p>																
<p>Программаны еллар һәм чыганақлар буенча бүленгән финанслау күләмнәре</p>	<p>Программаны финанслауның гомуми күләме 780 мең сум тәшкит итә, шул исәптән жирле бюджет акчаларын жәлеп итүгә планлаштырылган акчалар хисабына-780 мең сум (мең. сум)</p> <table border="1" data-bbox="533 712 1394 1167"> <thead> <tr> <th>Ел</th> <th>Балык Бистәсе муниципаль районының жирле бюджеты акчалары, мең сум</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>80,00</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>100,00</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>120,00</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>140,00</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>160,00</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>180,00</td> </tr> <tr> <td>Барлығы:</td> <td>780,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм жирле бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып ел саен төзәтелергә тиеш.</p>	Ел	Балык Бистәсе муниципаль районының жирле бюджеты акчалары, мең сум	2018	80,00	2019	100,00	2020	120,00	2021	140,00	2022	160,00	2023	180,00	Барлығы:	780,00
Ел	Балык Бистәсе муниципаль районының жирле бюджеты акчалары, мең сум																
2018	80,00																
2019	100,00																
2020	120,00																
2021	140,00																
2022	160,00																
2023	180,00																
Барлығы:	780,00																
<p>Программаны тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре</p>	<p>Программа чараларын тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - күпфатирлы торак фондында энергия ресурсларын куллануның 100% коммерция хисабын оештырырга; - бюджет учреждениеләре тарафыннан энергия ресурсларын куллануның 100% коммерция хисабын оештыру; - 2023 елга муниципаль продукт берәмлегенә энергия сыйдырышлыгы күрсәткечләрен 2017 ел дәрәжәсенә карата 15 ка киметергә%; - кулланылган табигый газның икенчел яки яңартыла торган энергия чыганақларын алыштыру өчен уңайлы шартлар тудыру; - кулланучыларны энергия саклауга һәм энергия нәтижәлелеген күтәрүгә стимуллаштыру механизмнарын камилләштерү. 																

Программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту системасы	Программаны тормышка ашыру белән идарә итү һәм аның күрсәткечләрен мониторинглау эшләрен координацияләү Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге тарафыннан башкарыла.
--	--

I. Программаны тормышка ашыру өлкәсенең гомуми характеристикасы, проблемалар һәм аларны чишү юллары

Кереш

Ресурсларның нәтижәлелеге сәясәте Балык Бистәсе муниципаль районының, гомумән алганда, Татарстан Республикасының социаль-икътисадый үсешенә гомуми стратегиясен тәшкит итә. Аның төп принциплары - продукция берәмлегенә беренчел ресурсларның чагыштырма чыгымнарын минимальләштерү, икенчел һәм яңартыла торган ресурслардан максимал җайдалану, продукциянең сыйфатын тәмин итә торган технологик шартларны үтәгәндә әйләнә-тирә мохиткә техноген йөкләнешне киметү.

Икътисадның динамик үсеше, энергия коралланышының үсүе һәм, беренче чиратта, житештерү һәм куллану өлкәсендә, чыгымнар белән идарә итү, яңа буын технологияләргә булдыру һәм үзләштерү, табигать системаларын һәм конкурентлык өстенлекләрен тәмин итүче технологияләр аша житәкчеләр, белгечләр алдына ресурсларны нәтижәлерәк җайдалану бурычын куя.

Әлеге Программа икътисадның реал секторында, торак-коммуналь секторында һәм бюджет даирәсендә ягулык-энергетика һәм башка матди ресурслардан җайдалануның нәтижәлелеген арттыру бурычларын хәл итүгә юнәлдерелгән.

Программа «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру хакында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 ноябрәндәге 261-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 27 сентябрәндәге 1794-р номерлы «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә дөүләт җайга салуын камилләштерү чаралары планын раслау турында» күрсәтмәсе, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2014 - 2020 елларга Татарстан Республикасында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру» дөүләт программасын раслау турында» 2013 елның 04 декабрәндәге 954 номерлы карары нигезендә эшләнә һәм алга таба эшчәнлеккә үстерүгә юнәлдерелде.

Программаның өстенлекле юнәлешләре - халыкның икътисадый үсешенә һәм тормыш сыйфатын күтәрүнең нигезе булырлык югары технологияле энергия ресурслары нәтижәлелеге булган сәнәгать производстволарын һәм хезмәт күрсәтү өлкәсе предприятиеләрен төзү буенча инвестиция проектларын эшләү һәм гамәлгә ашыру.

Дөнья тәҗрибәсе күрсәткәнчә, ягулык-энергетика һәм башка матди ресурсларны куллану күләмнәренә шактый кимүе яңа буын технологияләргә күчү бурычларын бер үк вакытта хәл иткәндә һәм житештерү һәм куллану өлкәсендәге

төп фондларны тиешле яңартканда гына эре комплекслы проектларны гамәлгә ашырганда гына мөмкин. Бу беренче чираттагы бурычны - икътисадый куркынычсызлыкның чик чиген (предприятиеләрнең төп фондларының мораль һәм физик тузуы дәрәжәсенен 50 %ын) үзгәртү мөмкинлеген бирәчәк.

Икътисадның нәтижәлелеген тәмин итү төп фондларны модернизацияләү, житештерү персоналының идарә итү һәм квалификациясе сыйфатын күтәрү, масштаблы инвестицияләрне жәлеп итү чараларын үз эченә алган энергия ресурсларының нәтижәлелеген комплекслы программаларны стратегик планлаштыру нигезендә генә мөмкин.

Әлеге Программаны гамәлгә ашыруда тупланган фәнни-техник потенциалны һәм яңа инновацион фикерләүне куллану, яңа махсулаштырылган эшчәнлек төре буларак энергия ресурсларының нәтижәлелеген күтәрү мөһим шарт булып тора.

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында ягулык-энергетика комплексы характеристикасы

1.1. Жылылык белән тәмин итү

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә жылылык белән тәмин итү хезмәтләре Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Теплоэнергосервис» МУП күрсәтә.

«Теплоэнергосервис» МУП балансында бюджет оешмаларын жылылык белән тәмин итү өчен 3 котельный бар. Балык Бистәсе. Һәр котельный буенча жылылык белән тәмин итү системасы шәхси. Барлык котельныйларда да газ ягулыгы.

Совет урамындагы 1 нче котельныйда КВ-0,92 2 казан бар. Котельныйның гомуми куәте 1,84 Гкал/сәг. Кушылма йөкләнеш 0,37 Гкал/сәгать. 1,905 мең Гкал жылылык энергиясен эшләп чыгару.

Октябрьның 60 еллыгы урамындагы 3 нче котельныйда RS-500 нең 4 казаны бар. Котельныйның гомуми куәте 1,86 Гкал/сәг. Берләштерелгән йөкләнеш 0,39 Гкал/сәгать. Жылылык энергиясен эшләп чыгару 2,041 мең Гкал

2018 елга жылылык энергиясенә тарифлар формалаштыру өчен житештерү программасы төзелде (1 нче таблица)

Таблица № 1

Атамасы	2016	2017	2018 (план)
Билгеләнгән куәт, Гкал/сәг	7,10	7,10	7,10
Берләштерелгән куәт, Гкал/сәгать	1,66	1,96	1,96

Казаннарның тузу дәрәжәсе, %	85	85	85
Ике торбалы жылылык челтәрләренен озынлыгы, км.	2,912	2,912	2,912
Кулланучылар структурасы, Гкал	9835	10253	10253
Шул исәптән, халык Гкал	1100	1188	1188
Бюджет оешмалары, Гкал	8735	9065	9065
башкалар, Гкал	0	0	0
Кулланучылар киселешендә тарифлар, сум./Гкал.	1597,71	1639,22	1698,19
Шул исәптән, халык , сум./Гкал 1 кв.	1597,71	1639,22	1698,19
Бюджет оешмалары, сум./Гкал 1 кв.	1597,71	1639,22	1698,19
Башкалар, руб./Гкал 1 кв.	1597,71	1639,22	1698,19
Файдага тоту, Гкал	9835,50	10253,0	10253,0
югалтулар, Гкал	392,94	406	406
Житештерү өчен ягулык куллануның конкрет нормасы, т. куб. м / Гкал	0,14	0,16	0,16
Энергия житештерү чыгымнары, кВт / Гкал	36,19	34,82	34,82

Котельныйларның билгеләнгән куәте 7,10 Гкал/сәгать, төзелгән килешүләр нигезендә кушылган йөкләнеш 1,96 Гкал/сәгать тәшкил итә. йөкләнеш проценты - 38.

Барлык котельныйлар буенча да жылылык челтәрләренен гомуми озынлыгы 2,91 км тәшкил итә, 1975 - 2004нче елларны файдалануга тапшыру елы. Котельныйларның жылы челтәрләре күбесенчә жир асты каналсыз прокладкасында башкарылган.

2018 елның 01.01.2018 ел мәгълүматлары буенча "Теплоэнергосервис" МУП кулланучылар белән жылылык белән тәмин итүгә 21 килешү төзегән. Предприятиенен жылылык челтәрләренә барлыгы 15 объект тоташтырылган.

Жылылык энергиясен төп кулланучылар:

халык - 11,5%:

бюджет кулланучылары - 88,5%.

Энергия чыгымнары жылылык белән тәэмин итү хезмәтләренен үзкыйммәтен тәшил итә - 60 %тан артык. Шуна күрә ягулыкны (табигый газ) һәм электр энергиясен рациональ куллану проблемасы аеруча мөһим.

Предприятиедә жылылык энергиясе житештерүдә ягулыкның чагыштырма чыгымнары нормативтан шактый югары. Электр энергиясен эшләп чыгару һәм транспортка тоту шулай ук норматив күрсәткечләрдән артып китә.

Котельныйлар жиһазлары мораль яктан һәм техник яктан искерде. Хәзерге вакытка жиһазларның һәм жылылык челтәрләренен тузуы 60% дәрәжәсенә якынлаша. Капиталь ремонт күләме житәрлек түгел, ремонт сроклары норматив чараларга каршы 2-3 мәртәбә арта.

Жылылык челтәрләренен жиһазларын реконструкцияләү һәм алмаштыру чараларын гамәлгә ашыру кулланучыларны жылылык белән үзәкләштерелгән тәэмин итүнең ышанычлылығын һәм сыйфатын арттырырга, энергия ресурсларын сизелерлек экономияләүне тәэмин итәргә, ремонт чыгымнарын киметергә мөмкинлек бирчәк.

1.2. Су белән тәэмин итү

Районда хужалык-көнкүреш, житештерү, авыл хужалыгы һәм башка ихтыяжларны канәгәтләндерү өчен су белән тәэмин итү чыганагы булып жир асты сулары (артезиан) тора: скважиналар, чишмәләр һәм шахта коелары.

Хәзерге вакытта район буенча 366 км озынлыкта чуен, корыч һәм полиэтилен торбалардан эшләнгән 366 км озынлыктагы суүткәргеч челтәр салынган, шуларның 219,8 км ын алмаштыруны таләп итә, шул исәптән Балык Бистәсе бистәсендә 1962 елдан бирле төзелгән 74 км суүткәргеч челтәр бар. Хәзерге вакытта суүткәргеч челтәрләренә алыштыру эшләре бара. Челтәрләренә файдалы файдалану вакытын арттыру өчен, зарар күргән корыч торбаларны полиэтилен торбалар белән алмаштыралар.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы
торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларының торышына анализ

Таблица 2

№ п/п	Наименование населенного пункта	Существующие водопроводные сети				Требующие замены, % ветхости
		протяженность, км.	Диаметр труб	Материал труб	Год постройки	
1	2	3	4	5	6	7
1. Анатышское СП						
1	Анатыш	7,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1983-1985	85
2	Шиланка	1	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1983-1985	80
2. Балыклы Чукаевское СП						
3	Б. Чукаево	6	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1995	80
4	К. Казыли	3	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1995	80

5	С.Арыш	6	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1995	80
3.Бетьковское СП						
6	Бетьки	3,3	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1980	90
7	Д.Поле	1,8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1980	90
8	М.Атмас	3,8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1980	78
9	Янчиково	2,8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1980	70
4. Биектауское СП						
10	Биектау	8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1985-1993	90
11	Янгасала	1,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1985-1993	50
12	Урняк	Собственные скважины				
13	Челны баш	1	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1985-1993	15
14	Яनावыл	1,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1985-1993	20
5.Большеелгинское СП						
15	Б.Елги	8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1977-1991	60
16	Сабакаево	2,4	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1977-1991	60
17	С.Горы	4,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1977-1991	55-60
18	Камский	Родник				
6.Большекульгинское СП						
19	Б.Кульга	3,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1977-1992	90
20	Б.Осиновка	2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1992	60
21	Д.Урай	2,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1977-1992	90
22	М.Кульга	0,8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1977-1992	90
7.Большемашлякское СП						
23	Б.Машляк	3,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1993-1995	60
24	Бикчураево	2,4	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1993-1995	60
25	В.Машляк	1,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1993-1995	60
8.Большеошнякское СП						
26	Б.Ошняк	4,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1982-1990	90
27	М.Ошняк	2,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1982-1990	90
28	В.Ошняк	Шахтный колодец				

9.Большесалтанское СП						
29	Б.Салтан			Родник		
30	Губайдулловка			Родник		
31	Н.Салтан			Родник		
10.Козьяково-Челнинское СП						
32	К.Челны	3,9	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1992-1995	20
33	Бердибяково	1	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1992-1995	20
34	Б.Кадряково			Родник		
35	Иванаево	1,4	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1992-1995	40
36	М.Кадряково			Родник		
37	Уреево Челны	1,7	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1995	80
11.Корноуховское СП						
38	Корноухово	12	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1973-1991	90
39	Зюзино			Колодцы, собственные скважины		
40	Наумово			Шахтный колодец		
41	Ш.Черемышево			Колодцы, собственные скважины		
12.Кугарчинское СП						
42	Кугарчино	22	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970	95
43	З.Куль	2,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970	95
13.Кукеевское СП						
44	Кукеево	10	110,63;160	п/этилен;	2016-2018	0
14.Кутлу-Букашское СП						
45	К.Букаш	23	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1972-1986	80
46	М.К.Челны	12	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1972-1986	80
47	Сатлыган			Колодец		
48	Тяб.Челны	18	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1972-1986	80
15.Масловское СП						
49	Масловка	8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1972-1985	90
16.Нижнетимерлекское СП						
50	В.Тимерлек	12	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1992	90
51	Н.Тимерлек	7	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1992	90
17.Новоарышское СП						
52	Н.Арыш	6	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1979	100
18.Полянское СП						
53	Полянка	7,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1995	51

19.Русско-Ошняковское СП						
54	Р.Ошняк	5,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1970-1995	85
20.Троицко-Урайское СП						
55	Т.Урай	8	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1972-1993	25
56	Гремячка	2,1	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1972-1993	35
21.Урахчинское СП						
57	Урахча	4,3	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1986	80
58	М.Починок	1,4	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1995	45
59	Наратлы	1,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1995	40
60	Сатлыган	Колодцы, родники				
22.Шеморбашское СП						
61	Шеморбаш	3,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1979-1987	85
62	А.Полян	5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1979-1987	85
63	К.Юлдузский лесхоз	2,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1979-1987	90
64	Тавларово	2,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1979-1987	85
23.Шетнево-Тулушское СП						
65	Ш.Тулуш	1,2	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1973-1987	80
66	Н.Ирга	1,35	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1973-1987	80
24.Шумбутское СП						
67	Шумбут	8,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1973-1980	70
68	Камский	Родник				
69	Кр.Яр	Родник				
70	Степановка	Родник				
71	Ш.Речка	Родник				
25.Шумковское СП						
72	Шумково	2,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1981-1982	60
73	Б.Атмас	1,5	110,63; 78,89	п/этилен; стальное	1981-1982	60
74	Ошняк-Качкалак	Шахтные колодцы, собственные скважины				
75	Красный Яр	Шахтные колодцы, собственные скважины				
26.Юлсубинское СП						
76	Юлсубино	6,2	110,63,160	п/этилен;	2016-2018	0
77	Ямашево	3,1	110,63,160	п/этилен;	2018	0

Район буенча 79 су башнясы бар, шуларның 85-90%ы алмаштыруны таләп итә. Су башнялары 76 артезиан скважинасыннан су белән тула (3 нче таблица).

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы торак пунктларында урнашкан су башняларының торышын анализлау

Таблица 3

№ п/п	Наименование населенного пункта	Существующие водонапорные башни				Наличие зон санитарной охраны, шт
		Кол-во, шт.	Кол-во арт.скважин, шт.	Мощность скважин, м3/сут	Год постройки	
1	2	3	4	5	6	
1. Анатышское СП						
1	Анатыш	1	1	6,3 м3/час	1983-1985	-
2	Шиланка	1	1	10 м3/час	1983-1985	-
2. Балыклы-Чукаевское СП						
3	Б.Чукаево	2	2	240	1970-1995	-
4	К.Казыли	1	1	120	1970-1995	-
5	С.Арыш	2	2	240	1970-1995	-
3.Бетьковское СП						
6	Бетьки	2	2	240	1970-1980	-
7	Д.Поле	1	1	120	1970-1980	-
8	М.Атмас	1	1	120	1970-1980	-
9	Янчиково	2	2	240	1970-1980	-
4.Биектауское СП						
10	Биектау	2	2	240	1985-1993	2
11	Янга Сала	2	2	240	1985-1993	1
12	Урняк	Собственные скважины				-
13	Челны Баш	1	1	240	1985-1993	2
14	Яनावыл	1	1	240	1985-1993	1
5.Большеелгинское СП						
15	Б.Елги	1	2	240	1977-1991	1
16	Сабакаево	1	1	120	1977-1991	-
17	С.Горы	1	1	25	1977-1991	-
18	Камский	Родник				
6.Большекульгинское СП						
19	Б.Кульга	2	1	240	1977-1992	1
20	Б.Осиновка	1	1	120	1992	-
21	Д.Урай	1	1	120	1977-1992	-
22	М.Кульга	1	1	120	1977-1992	-
7.Большемяшлякское СП						
23	Б.Машляк	2	1	170	1993-1995	-
24	Бикчураева	1	1	120	1993-1995	-
25	В.Машляк	1	1	100	1993-1995	-
8.Большеошнякское СП						
26	Б.Ошняк	1	1	6,5 м3/час	1982-1990	1
27	М.Ошняк	1	1	6,5 м3/час	1982-1990	1
28	В.Ошняк	Шахтный колодец				

9.Большесалтанское СП						
29	Б.Салтан	Родник				
30	Губайдулловка	Родник				
31	Н.Салтан	Родник				
10.Козяково-Челнинское СП						
32	К.Челны	1	1	240	1992-1995	1
33	Бердибяково	1	1	240	1992-1995	1
34	Б.Кадряково	Родник				
35	Иванаево	1	1	240	1992-1995	2
36	М.Кадряково	Родник				
37	Уреево Челны	1	1	240	1992-1995	1
11.Корноуховское СП						
38	Корноухово	2	2	240	1973-1991	-
39	Зюзино	Колодцы, собственные скважины				
40	Наумово	Шахтный колодец				
41	Ш.Черемышево	Колодцы, собственные скважины				
12.Кугарчинское СП						
42	Кугарчино	3	1	240	1970	-
43	З.Куль	1	1	120	1970	-
13.Кукеевское СП						
44	Кукеево	1	1	120	2016-2018	1
14.Куглу-Букашское СП						
45	К.Букаш	3	3	360	1972-1986	3
46	М.К.Челны	2	2	240	1972-1986	2
47	Сатлыган	Колодец				
48	Тяб.Челны	2	2	240	1972-1986	2
15.Масловское СП						
49	Масловка	резервуар	2	240	1972-1985	2
16.Нижнетимерлекское СП						
50	В.Тимерлек	1	1	360	1970-1992	1
51	Н.Тимерлек	1	1	240	1970-1992	1
17.Новоарышское СП						
52	Н.Арыш	2	2	120	1979	-
18.Полянское СП						
53	Полянка	1 водозабор на территории пгт.Рыбная Слобода		20,26 м3/час	1970-1995	1
19.Русско-Ошнякское СП						
54	Р.Ошняк	2	2	240	1970-1995	2
20.Троицко-Урайское СП						
55	Т.Урай	1	1	240	1972-1993	-
56	Гремячка	1	1	240	1972-1993	-
21.Урахчинское СП						
57	Урахча	2	2	264	1986	-
58	М.Починок	1	1	204	1995	-
59	Наратлы	Каптаж родника		н/д	1995	-
60	Николаевка	Колодцы, родники				
22.Шеборбашское СП						
61	Шеморбаш	1	1	120	1979-1987	-
62	А.Полян	1	1	120	1979-1987	-

63	К.Юлдузский лесхоз	1	1	120	1979-1987	-
64	Тавлорово	1	1	120	1979-1987	-
23.Шетнево-Тулушское СП						
65	Ш.Тулуш	2	2	240	1973-1987	2
66	Н.Ирга	1	1	120	1973-1987	1
24.Шумбутское СП						
67	Шумбут	4	3	360	1973-1980	1
68	Камский	Родник				
69	Кр.Яр	Родник				
70	Степановка	Родник				
71	Ш.Речка	Родник				
25.Шумковское СП						
72	Шумково	4	1	480	1981-1982	4
73	Б.Атмас	1	1	120	1981-1982	1
74	О.Качкалак	Шахтные колодцы, собственные скважины				
75	Хутор	Шахтные колодцы, собственные скважины				
26.Юлсубинское СП						
76	Юлсубино	2	1	120	2016-2018	1
77	Ямашево	резервуар	2	120	2018	1

Торак пунктларны, агросәнәгать комплексы, сәнәгать, транспорт предприятиеләрен су белән тәэмин итү чыганаclarы сыйфатында жир асты сулары: скважиналар, чишмәләр һәм шахта коелары кулланыла. Балык Бистәсе муниципаль районында предприятие ихтыяжлары өчен кулланыла торган 22 су жыю скважинасы, 79 скважина һәм район халкы ихтыяжлары өчен кулланыла торган 11 чишмә бар. Бүгенге көндә бу скважиналарның баланс тотучылары итеп авыл жирлекләре билгеләнде.

Балык Бистәсе ш.т.п. үзәкләштерелгән хужалык-эчә торган су белән тәэмин итү скважиналарны (2 нче һәм 3 нче су жыю жайланмаларын) һәм чишмә су жыю жайланмаларын (1 нче су жыю жайланмасын) эксплуатацияләү юлы белән жир асты суларыннан файдалануга нигезләнә.

1 нче номерлы су жыю Кама елгасының уң як ярында тотылган террасада урнашкан, Водозабор дүрт капитал чышмәдән тора.

Чишмә суларының сыйфаты СанПиН 2.1.4.1074-01 «Питьевая вода» таләпләренә «Общая жидкость» һәм «Железо» күрсәткечләре буенча туры килми.

2 нче су жыю район үзәге чигеннән көньяк-көнчыгышта урнашкан. Су алу урынында ике артезиан скважинасы борауланган. Скважиналар ЭЦВ насослары белән 6-10-80 жиһазландырылган. Жир асты суларының химик составы буенча югары катылык белән минераллаштырылган сулар.

Район үзәгенә көньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан 3 нче су коймасында ике артезиан скважинасы борауланган. Тирән насос скважиналарыннан су ике су башнясына бирелә. Химик состав буенча су гидрокарбонат магния-кальцевая һәм СанПин 2.1.4.1074-01 таләпләренә туры килә.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү жайланмаларыннан тыш, Балык Бистәсе бистәсе территориясендә жир асты суларының ведомство суүсемнәре дә бар.

Хужалык-эчә торган су белән тәэмин итү чыганакаларының ышанычлылыгын арттыру өчен. Балык Бистәсе Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогында су белән тәэмин итү системасын реконструкцияләү планлаштырылган. Якын киләчәктә булган суүткәргеч челтәрләргә өлешчә алмаштыру һәм сафтан чыккан яки авария хәлендә калган яңаларын алыштыру каралган.

1.3. Электр белән тәэмин итә

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында электр энергиясе белән бердәнбер тәэмин итүче - «Татэнергосбыт» АЖ филиалының Балык Бистәсе бүлекчәсе.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районын электр белән тәэмин итү югары вольтлы 5 подстанциядән гамәлгә ашырыла. Жиһазларның чыгымы 80-85 % тәшкил итә. Районны электр белән тәэмин итү ВЛ-35 һәм 110 кВ һава линияләре белән башкарылган.

Электр энергиясен жибәрү кулланучылар белән шартнамәләр нигезендә гамәлгә ашырыла. 2017 елда Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә электр энергиясен куллануның (файдалануның) гомуми күләме 42259,2 мең тәшкил итте. кВтч, шулардан бюджет учреждениеләре - 393939,7 мең. кВтч, күпфатирлы йортларда - 1724,6 мең кВтч.

Электр энергиясенә тарифлар

Таблица № 4

№ п/п	Кулланучылар групплары	2016 (сум/кВт/час)	2017 (сум/кВт/час)	Динамика (%)
1.	Халык			
	авыл	2,40	2,49	104
	шәһәр	3,43	3,56	104
2.	Юридик затлар	5,83	6,31	108

1.4. Газ белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Татарстан Республикасы территориясендә салынган магистраль газүткәргечләрдән табигый газ белән тәэмин ителә. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы составында 26 авыл һәм 1 шәһәр жирлегә, 81 торак пунктны табигый газ белән тәэмин итү газ бүлү станциясеннән (АГРС) гамәлгә ашырыла. Газүткәргечләрнең озынлыгы 827,37 км тәшкил итә. 11125 фатирлы газлаштырылган фатирлар саны, 99% газлаштыру дәрәжәсе.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында газ белән тәэмин итү түбәндәге категория кулланучылар арасында:

1) халык;

- 2) котельныйлар;
- 3) сәнәгать объектлары;
- 4) жирле генераторлардан бакчада төзелеш жылысының жылылыгы.

2018-2035 елларда Балык Бистәсе ш.т.б. торак йортларны түбән басымлы бүлү челтәрләре һәм газ бүлү пунктлары, югары һәм урта басым челтәрләре төзеп, блок-модульле котельныйлар төзеп газ белән тәэмин итү планлаштырылган.

1.5. Балык Бистәсе муниципаль районы бюджет өлкәсе оешмалары

2018 елның 1 гыйнварына районда 170 бюджет һәм казна учреждениесе исәпләнә: 47 белем бирү оешмасы, 87 мәдәният учреждениесе, 2 спорт учреждениесе, 34 башка учреждение (26 авыл һәм 1 шәһәр жирлеге, Балык Бистәсе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы, Балык Бистәсе муниципаль районының башкарма комитеты, Балык Бистәсе муниципаль районы Советы, Балык Бистәсе муниципаль районының контроль-хисап палатасы, Балык Бистәсе муниципаль районының «Гражданлык яклау идарәсе» МКУ, Балык Бистәсе муниципаль районының мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы, Балык Бистәсе муниципаль районының «Муниципаль заказ хезмәте» МКУ).

Энергия ресурслары өчен түләү жирле бюджет хисабына («Балык Бистәсе үзәк район хастаханәсе» ДАССУ искәртмәсеннән тыш) башкарыла. Ягулык-энергетика ресурсларын оптимальләштерү һәм аларга түләү өчен районның бюджет учреждениеләрендә акча бүлү максатыннан билгеле бер эш башкарыла. Энергияне сак тотуда төп этап булып энергия ресурсларын куллануның прибор исәбен кертү тора.

Исәпләү приборларының жиһазландырылуы 1.7 нче бүлекчәнең 5 нче таблицасында китерелгән.

2016-2017 елларда ягулык-энергетика ресурсларын куллану 1.7 бүлекчәнең 7 нче таблицасында тәкъдим ителде.

Һәр муниципаль учреждениегә энергия ресурсларын куллануны тикшереп торучу буенча җаваплы зат беркетелгән, шулай ук энергия ресурсларын нәтижәле файдалану чараларын үткәргән өчен. Район житәкчелеге муниципаль учреждениеләрдә энергия ресурсларын экономияләү мәсьәләләре буенча киңәшмәләр үткәрә. Жылылык режимын саклау һәм энергия ресурсларын куллануны киметү өчен муниципаль учреждениеләрдә пластик тәрәзәләр урнаштыру, ишек һәм тәрәзә уемнарын жылыту, подвалларны ябу буенча чаралар үткәрелә.

1.6. Торак- коммуналь хужалык

Балык Бистәсе муниципаль районы буенча торак фондының мәйданы 785,1 мең кв. метр тәшкил итә. Район буенча уртача торак белән тәэмин ителеш бер кешегә 30 кв. метрга җиткән.

Балык Бистәсе муниципаль районының торак фонды нигездә шәхси торак йортлар белән тәкъдим ителгән. Күпфатирлы йортларның гомуми мәйданы 66,3 мең кв.м. булган 63 берәмлек тәшкил итә. Үзәкләштерелгән жылыту 3 күпфатирлы

йортта, индивидуаль жылыту системасы белән фатирларның 90 проценты бар. Индивидуаль жылыту вакытында фатир хужалары жылытуга тарифларга бәйле түгел. Шул ук вакытта кулланучы куллану күләмен үзе билгели һәм, димәк, энергияне сак тоту процессына чынлап та жәлеп ителә.

Торак фондына хезмәт күрсәтү һәм торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтү белән «Теплоэнергосервис» МУП, «Балык Бистәсе Торак-коммуналь хезмәт күрсәтү» ЖЧЖ шөгыльләнә. Алар коммуналь хужалык объектларына хезмәт күрсәтәләр, халыкны жылылык белән тәмин итү, су белән тәмин итү буенча хезмәтләр күрсәтәләр. Балык Бистәсе бистәсе территориясендә урнашкан Балык Бистәсе муниципаль районы оешмалары.

1.7. Балык Бистәсе муниципаль районында энергия ресурсларын исәпләү һәм көйләү приборлары

Муниципаль учреждениеләрне һәм район халкын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру тиешенчә 5 һәм 6 нчы таблицаларда күрсәтелгән.

Таблица №5

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында муниципаль учреждениеләрне исәпкә алу приборлары белән тәмин ителеше

Бюджет оешмалары	исәпкә алу приборлары белән тәмин ителеш							
	Исәпләгечләр саны				Процент			
	Энергия/урам яктырткычлары	жылылык	су	газ	Энергия / урам яктырткычлары	жылы	су	газ
барлыгы	201/303	13	16	99	100/60	90	83	100
культура учреждениләре	48/0	-	3	25	100	0	80	100
Мәгариф учреждениләре	128/0	12	8	66	100	80	70	100
МБУ «СОК «Дельфин»	2/0	0	2	1	100	0	0	100
Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитеты	3/0	0	2	0	100	0	100	0
Авыл һәм шәһәр жирлекләре:	20/303	1	1	7	100/60			
Анатышское СП	1/7	0	0	0	100/90	0	0	0
Б. Чукаевское СП	0/3	0	0	0	0/50	0	0	0
Бетьковское СП	1/2	0	0	0	100/50	0	0	0
Биектауское СП	1/5	0	0	1	100/70	0	0	100
Б.Елгинское СП	0/116	0	0	0	0/100	0	0	0

Б.Кульгинское СП	3/0	0	0	0	100/0	0	0	0
Б.Машлякское СП	2/2	0	0	0	100/100	0	0	0
Б.Ошнякское СП	1/0	0	0	1	100/0	0	0	100
Б.Салтанское СП	0/2	0	0	1	0/100	0	0	100
К.Челнинское СП	0/2	0	0	0	0/30	0	0	0
Корноуховское СП	1/0	0	0	0	100/0	0	0	0
Кугарчинское СП	0/5	0	0	1	0/100	0	0	100
Кукеевское СП	0/1	0	0	0	0/50	0	0	0
К.Букашское СП	1/7	0	0	1	100/100	0	0	100
Масловское СП	0/9	0	0	0	0/100	0	0	0
Н.Тимерлекское СП	0/5	0	0	0	0/50	0	0	0
Н.Арышское СП	1/78	0	0	0	100/100	0	0	0
Полянское СП	1/6	0	0	1	100/100	0	0	100
Р.Ошнякское СП	0/2	0	0	0	0/100	0	0	0
Т.Урайское СП	1/0	0	0	0	100/0	0	0	0
Урахчинское СП	1/4	0	0	0	100/100	0	0	0
Шеморбашское СП	2/1	0	0	0	100/30	0	0	0
Ш.Тулушское СП	1/2	0	0	0	100/50	0	0	0
Шумбутское СП	1/0	0	0	0	100/0	0	0	0
Шумковское СП	1/5	0	0	0	100/40	0	0	0
Юлсубинское СП	0/0	0	0	1	0/0	0	0	100
пгт.Рыбная Слобода	0/39	1	1	0	0/100	100	100	0

2. Программаның икътисади һәм социаль шартлары

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы буенча тулаем территорияль продукт күләме (алга таба - ВТП) 2017 ел йомгаклары буенча 6 миллиард 307 миллион сум тәшкит итте, бу 2016 ел дәрәжәсенә карата 118 % тәшкит итә. ВТПның тармак структурасында асыл хужалыгы иң зур өлешне били. Аның өлеше 80% тәшкит итә. 2017 елда асыл хужалыгы сатыла торган продукция күләме 5%ка арткан һәм 1 гектар чөчүлеккә 15,9 мең сум табыш белән 1 миллиард 236 миллион сум тәшкит иткән.

Социаль-икътисади хәлнең төп күрсәткечләре исемлегенә керүче мөһим күрсәткеч - төп капиталга инвестицияләр күләме.

2017 елда М-7 федераль трассасы участогында «Бистә Агродорпаркы» төзелә башлады, инвестор булып «Каздорстрой» ААЖ тора. Проектның инвестицияләр күләме якинча 240 миллион сум тәшкит итә.

«Лидер-Транс» ЖЧЖ компаниясе 2017 елда Балык Бистәсе сөт комбинатын модернизацияләүгә кереште, анда май, сөт өсте һәм әчкелтем сөт продукциясе, сыр һәм эремчек житештерү планлаштырыла. Инвестицияләр күләме 180 млн. сум тәшкит итәчәк.

2017 елда финанслауның барлык чыганакалары исәбенә 1 618 млн. сумнан артык күләмдә капитал салулар үзләштерелде.

2017 ел нәтижеләре буенча 1 миллиард 304 миллион сумлык сәнәгать продукциясе житештерелгән һәм төяп жибәрелгән, бу 2016 ел дәрәжәсенә карата 132% . Сәүдә инфраструктурасы үсә.

881 / 1000 ТӘРЖЕМӘ ИТҮ

2017 елда ваклап сату әйләнеше 1 686 млн. сум тәшкит иткән. Үсеш - чагыштырма бәяләрдә 2 %ка.

Халыкка 227 млн. сумлык түләүле хезмәтләр күрсәтелгән, бу 2016 ел белән чагыштырганда 5%ка артык.

Халыкның тормыш сыйфатының төп өлешен тормыш дәрәжәсе тәшкит итә.

Мәгълүматлар күрсәткәнчә, ел дэвамьнда жан башына акчалата керемнәр артканнан-арта бара. Уртача айга алар 14762 сум тәшкит итә, бу узган ел белән чагыштырганда 4,7 %ка күбрәк.

2017 елның гыйнвар-декабрь айларында хезмәт хакының уртача күләме 21038 сум тәшкит иткән. Узган ел белән чагыштырганда үсеш темпы 106,1 %.

2017 елда Балык Бистәсе муниципаль районы территориясендә 196,4 млн. сум салымнар һәм жыемнар жыелган, бу узган ел дәрәжәсеннән 108,5 % тәшкит итә. 2017 елда районның берләштерелгән бюджетына кече һәм урта эшкуарлык субъектлары эшчәнлегеннән үз керемнәренә гомуми күләменә 26%ы керде.

Төп керем чыганакалары буенча үз керемнәренә гомуми күләмендә иң зур өлешне физик затлар керемнәренә салым алып тора (алга таба - НДФЛ) - 75 %. 2017 елда НДФЛ табышы 146,3 млн. сум яки 2016 елга 108% тәшкит иткән.

Мөһиме буенча икенче урында мөлкәткә салым (физик затлар мөлкәтенә салым һәм жир салымы) - бу үз керемнәренә 11,8%ы яисә 23,3 млн. сум.

3. Программаны тормышка ашыруның максатлары һәм бурычлары

Программаның максаты - энергияне сак тоту белән идарә итүнең нәтижәле системасын булдыру һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында житештерелә торган продукциянең сыйфатын, конкуренциягә сәләтлелеген арттыра бару. Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында икътисад секторларында энергия куллануның нәтижәлелеген күтәрүнең тотрыклы процессын тәмин итү;

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында икътисадның төрле өлкәләрендә энергияне сак тотуны һәм энергетика нәтижәлелеген арттыруны стимуллаштыру механизмнарын эшләтеп жиберү.

житештерү, транспортировка, саклау һәм куллану барышында ягулык-энергетика ресурсларын үлчәүләренң һәм исәпкә алуның төгәллеген, дөреслеген һәм бердәмлеген тәмин итү; электр энергиясен, жылылык энергиясен, табигый газны, суны куллану күрсәткечләрен киметү һәм күрсәтелгән энергия ресурсларын югалтуны киметү юлы белән энергияне сак тоту потенциалын ныгыту;

энергия ресурсларына бюджет акчаларын тотуны киметү; халык һәм кулланучының башка төркемнәре арасында энергия һәм ресурсларны сак тотуны пропагандалау;

муниципаль продуктның энергия сыйдырышлылыгын 2023 елга, 2017 ел дәрәжәсенә карата 30 %ка киметү;

бюджет учреждениеләре тарафыннан 2023 елга барлык энергия ресурсларын куллануның кимендә 15 %ка кимүе (2019 елдан башлап ел саен кимендә 3 %ка).

Куелган бурычларны хәл итү өчен әлеге Программага 2 нче кушымтада китерелгән төп программа чараларын гамәлгә ашыру таләп ителә.

4. Программаны ресурслар белән тәмин итү нигезләмәләре

Программаны финанслауның гомуми күләме 780 мең сум тәшкил итә, шул исәптән жирле бюджет акчаларын жәлеп итүгә планлаштырылган акчалар хисабына-780 мең сум (мең. сум)

Ел	Балык Бистәсе муниципаль районының акчалары, мең сум	Жирле бюджет акчалары, мең сум
2018	80,00	
2019	100,00	
2020	120,00	
2021	140,00	
2022	160,00	
2023	180,00	
Барлығы	780,00	
:		
Искәrmә: финанслау күләме фаразланган характерда һәм жирле бюджет мөмкинлекләрен исәпкә алып ел саен төзәтелергә тиеш.		

Бюджеттан тыш акчалар хисабына район предприятиеләренә һәм оешмаларының гамәлдәге житештерү (инвестиция) программалары кысаларында төзелештә, транспортта, торак-коммуналь комплексы объектларында һ.б. төп чараларны финанслау гамәлгә ашырыла.

Чаралар һәм финанслау чыганаclarы киселешендә Программаның финанс ресурслары күләмнәре Программага 1 нче кушымтада китерелгән.

5. Программаны тормышка ашыру механизмнары

Программаның үтәлешен идарә итүне һәм тикшереп торуну Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитеты (Программаның заказчысы) башкара, ул: Программаны гамәлгә ашыруның барышына оператив идарә итә, Программаны үтәү максатларында кирәкле күрсәтмә документларын эзерләүне дә кертеп, Программа чараларын үтәүне гомуми координацияли; Программаны раслау турында карар кабул итә; Программаны гамәлгә ашыру турында еллык хисапларны карый һәм раслай. Программаның чаралары гамәлгә ашырыла: Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының жирле үзидарә органнары (киләшү буенча);

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында эшчәнлекнең жайга салына торган төрләрен гамәлгә ашыручы оешмалар (киләшү буенча);

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында бюджет учреждениеләре тарафыннан (киләшү буенча);

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында энергия ресурсларын башка кулланучылар (килешү буенча)

дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә сайлап алына торган оешмалар.

Программаның чараларын җаваплы башкаручылар:

Программа чараларын гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган акчалардан максатчан һәм нәтижәле файдалануны тәмин итәләр;

Программаның чараларын гамәлгә ашыру барышы, аларны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән акчалардан нәтижәле файдалану һәм муниципаль контрактларны һәм шартнамәләрне үтәү сроклары турында Программаның заказчысы алдында хисап тоталар.

Программа чараларын җаваплы башкаручылар квартал саен хисап чорыннан соң килә торган айның 10 числосына кадәр аның үтәлеше турында мәгълүматны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитетының территориаль үсеш бүлегенә тапшыралар.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге квартал саен, хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенә Программаны гамәлгә ашыру турында, шулай ук аны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларыннан файдалануның нәтижәлелеге турында мәгълүмат җибәрә.

6. Программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген икътисади, социаль һәм экологик бәяләү

Программаны үтәүнең төп нәтижәсе дип Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы икътисадының энергетик нәтижәлелеген арттыру дип санарга кирәк. Энергетика нәтижәлелеген арттыру район предприятиеләренә һәм оешмаларына кулланылган энергетика ресурслары өчен чыгымнарны киметергә, шулай итеп житештерелә торган продукциянең эчке һәм тышкы базарларда конкурентлыкка сәләтлелеген арттыруга мөмкинлек бирерчәк.

Программаны уңышлы гамәлгә ашыру нәтижәсендә, 2023 елга муниципаль продуктның энергия сыйдырышлылыгы 2017 ел белән чагыштырганда 30% ка кимиячәк, 2023 елга бюджет учреждениеләренең барлык энергия ресурсларын куллануы кимендә 15% ка (2019 елдан ел саен 3% тан ким түгел) кимиячәк.

Программа чараларын гамәлгә ашыру торак-коммуналь хужалыкта, муниципаль учреждениеләрдә уңай шартлар тудырачак, бу ахыр чиктә Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы икътисадында уңай чагылыш табачак.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге, тулаем алганда, төп индикаторларның һәркайсының билгеләнгән күрсәткечләренә ирешүдән чыгып бәяләнә.

Бәя күрсәткечләре тиешле елның чагыштырма бәяләрендә исәпләнә.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү түбәндәгеләрне бәяләү нигезендә уздырыла:

Программа индикаторларының һәм аларның планлы күрсәткечләренен асылда ирешелгән күрсәткечләрен чагыштыру юлы белән Программа бурычларына ирешү һәм хәл итү дәрәжәсе;

ресурслар белән тәмин итүнең һәр чыганагы буенча Программаның төп чараларын финанслауның план һәм фактик күләмнәрен чагыштыру юлы белән Татарстан Республикасы бюджеты, жирле бюджет акчаларыннан һәм Программаны ресурслар белән тәмин итүнең башка чыганаclarыннан файдалануның планлаштырылган чыгымнар дәрәжәсенә һәм нәтижәлелеге дәрәжәсенә туры килү (Татарстан Республикасы бюджеты, жирле бюджет, бюджеттан тыш чыганаclar).

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге тарафыннан ел саен, хисап елыннан соң килүче елның 15 мартына кадәр уздырыла.

Приложение
к муниципальной программе
«Энергосбережение и
повышение энергетической
эффективности в Рыбно-
Слободском муниципальном
районе Республики Татарстан
на 2018-2023 годы»

**Основные мероприятия муниципальной программы
«Энергосбережение и повышение энергетической эффективности
в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан на 2018-2023 годы»**

№п/п	Наименование мероприятий	Ответственные исполнители	Срок реализации
I. Мероприятия по оснащению потребителей приборами учета			
1.	Организация и финансирование работ по оснащению жилых домов в муниципальном жилищном фонде приборами учета воды, природного газа, тепловой и электрической энергии, в том числе многоквартирных домов коллективными общедомовыми приборами учета воды, тепловой и электрической энергии, индивидуальными и общими (для коммунальных квартир) приборами учета воды, природного газа, тепловой и электрической энергии	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); ООО «Управляющая компания Рыбной Слободы» (по согласованию); ООО «Рыбно-Слободский жилищно-коммунальный сервис» (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	постоянно

№п/п	Наименование мероприятий	Ответственные исполнители	Срок реализации
2.	Проведение мероприятий по оснащению приборами учета используемых энергетических ресурсов в жилищном фонде, в том числе с использованием интеллектуальных приборов учета, автоматизированных систем и систем диспетчеризации	<p>Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); ООО «Управляющая компания Рыбной Слободы» (по согласованию); ООО «Рыбно-Слободский жилищно-коммунальный сервис» (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)</p>	2019 - 2020 годы

3.	Обеспечение завершения оснащения зданий, строений и сооружений, используемых для размещения органов местного самоуправления, находящихся в муниципальной собственности, приборами учета используемых энергетических ресурсов, а также ввод установленных приборов учета в эксплуатацию	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	до 1 января 2021 года
4.	Проведение энергетических обследований	потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	2019 год
II. Мероприятия по энергосбережению и повышению энергетической эффективности в муниципальном секторе			
1	Проведение мероприятий по энергосбережению на объектах жилищного фонда и социальной сферы	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	2018-2020 годы

2	Модернизация систем наружного освещения	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	2018-2020 годы
3	Проведение мероприятий по выявлению бесхозных объектов недвижимого имущества, используемых для передачи электрической и тепловой энергии, воды, по организации постановки в установленном порядке таких объектов на учет в качестве бесхозных объектов недвижимого имущества и признанию права муниципальной собственности на такие бесхозные объекты недвижимого имущества	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); Палата имущественных и земельных отношений Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию)	2018-2021 годы
4	Проведение мероприятий по организации порядка управления (эксплуатации) бесхозными объектами недвижимого имущества, используемыми для передачи электрической и тепловой энергии, воды, с момента выявления таких объектов	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); Палата имущественных и земельных отношений Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию)	2018-2021 годы

5	Проведение мероприятий, направленных на снижение потребления энергетических ресурсов на собственные нужды при осуществлении регулируемых видов деятельности	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	2018-2023 годы
6	Проведение мероприятий по сокращению потерь электрической энергии, тепловой энергии при их передаче	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); потребители энергоресурсов в Рыбно-Слободском муниципальном районе Республики Татарстан (по согласованию)	2018-2023 годы
7	Проведение мероприятий по сокращению объемов электрической энергии, используемой при передаче (транспортировке) воды	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); ООО «Рыбно-Слободский жилищно-коммунальный сервис» (по согласованию)	2018-2023 годы
8	Проведение мероприятий по сокращению потерь воды при ее передаче	ООО «Рыбно-Слободский жилищно-коммунальный сервис» (по согласованию)	2018-2023 годы

III. Изменения в системе закупок для государственных или муниципальных нужд и финансировании бюджетных организаций

1	Обеспечение осуществления закупки наиболее энергоэффективных товаров для муниципальных нужд	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); муниципальные учреждения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию)	с 1 января 2019 года
2	Обеспечение реализации бюджетными учреждениями требований по энергетической эффективности товаров, работ и услуг, закупаемых для муниципальных нужд	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); муниципальные учреждения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию)	с 1 января 2019 года

3	<p>Планирование расходов бюджета на оплату бюджетными учреждениями энергетических ресурсов исходя из сокращения потребления ими каждого энергоресурса на 3 процента по отношению к уровню 2017 года в течение 5 лет, начиная с 1 января 2019 года</p>	<p>Финансово-бюджетная палата Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); муниципальные учреждения Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию)</p>	<p>ежегодно при формировании бюджетов на очередной финансовый год</p>
<p>IV.Расширение применения энергосервисных контрактов в бюджетной сфере</p>			
1.	<p>Проведение мероприятий по обучению в области энергосбережения, повышения энергетической эффективности и о возможностях заключения энергосервисных контрактов и об особенностях закупки энергосервисных услуг</p>	<p>Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); МКУ «Служба муниципального заказа Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан»</p>	<p>2018-2023 годы</p>

2	Информационная поддержка и пропаганда энергосбережения и повышения энергетической эффективности	Органы местного самоуправления Рыбно-Слободского муниципального района Республики Татарстан (по согласованию); редакция районной газеты «Сельские горизонты» («Авыл офыклары») (по согласованию)	2018-2020 годы
---	---	--	----------------

